

Raadsvoorstel en ontwerpbesluit

Registratienummer: 1488079

Datum voorstel: 24 september 2019

Portefeuillehouder: Dings

Commissie: 15 oktober 2019

Gemeenteraad: 15 oktober 2019

Onderwerp:

Startnotitie Regionale Energiestrategie Noord Holland Zuid

Samenvatting:

Op 28 juni 2019 heeft het kabinet het Klimaatakkoord gepubliceerd. Een van de afspraken uit het Klimaatakkoord is dat regionale overheden gezamenlijk een Regionale Energiestrategie (RES) vaststellen. Nederland is opgedeeld in 30 RES-regio's. Beemster ligt in de regio Noord Holland Zuid (NHZ).

In de RES wordt de opgave (per regio) uitgewerkt van 'duurzame electriciteit opwek' en 'aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving'. In de RES NHZ worden – kort gezegd – keuzes gemaakt waar in de regio NHZ zonnepanelen-parken en windmolens geplaatst worden, zoveel mogelijk maatschappelijk gedragen.

Eerste stap om te komen tot een RES is het vaststellen van de "Startnotitie RES NHZ samen op zoek naar kansen voor de regio". Het doel van de startnotitie is om goede afspraken te maken aan de voorkant van het proces, zodat kan worden voldaan aan de planning die is opgenomen in het Klimaatakkoord en de RES binnen deze planning gereed is. De opgave, enkele leidende principes, de programma organisatie & financiering en het procesontwerp, zijn opgenomen in de Startnotitie.

In de deelregio Zaanstreek Waterland is de afspraak gemaakt dat deze Startnotitie ter vaststelling aan de gemeenteraden wordt aangeboden.

Door akkoord te gaan met deze Startnotitie kan gestart worden met het (participatieve) proces om te komen tot de RES.

Registratienummer: 1488079

Onderwerp: Startnotitie Regionale Energiestrategie Noord Holland Zuid

Middenbeemster, 24 september 2019

Aan de gemeenteraad van Beemster,

Inleiding en probleemstelling:

Op 28 juni 2019 heeft het kabinet het Klimaatakkoord gepubliceerd. Het Klimaatakkoord is de Nederlandse uitwerking van internationale klimaatafspraken van Parijs (2015). In het Klimaatakkoord worden afspraken gemaakt over de invulling van de doelstelling om een reductie van CO₂ uitstoot te bereiken van 49% in 2030.

Voor het uitwerken en realiseren van deze nationale doelen en afspraken is regionaal en lokaal maatwerk nodig. De overheden hebben afgesproken een meerjarige programmatische nationale aanpak met lands dekkende Regionale Energie Strategieën (RESsen) uit te werken. Gemeenten, provincies en waterschappen zijn met deze nieuwe (wettelijke) taak, voordat het Klimaatakkoord daadwerkelijk ondertekend is door alle partijen, aan de slag gegaan.

Afgelopen jaar is de raad verschillende malen uitgenodigd voor sessies over de Regionale Energiestrategie (RES). De eerste keer was een (ambtelijke) presentatie op 19 maart over de achtergrond van de RES (wat is het, en waarom enz). Op 22 mei heeft u bij de regionale raadsledenbijeenkomst Zaanstreek-Waterland een 'Serious Game' kunnen spelen over de energietransitie en de RES. Bij de regionale raadsledenbijeenkomst van 25 september staat de warmtetransitie opnieuw in het programma (een masterclass warmte) met aandacht daarbij voor de rol van de RES hierin.

Via dit raadsvoorstel vragen wij de raad om instemming met de 'Startnotitie RES NHZ, samen op zoek naar kansen voor de regio', zodat gestart kan worden met het proces om te komen tot de RES NHZ. De startnotitie is opgesteld door de provincie Noord Holland.

Wat is de RES?

In de RES wordt de opgave (per regio) uitgewerkt van 'duurzame electriciteit opwek' en 'aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving'. Het Rijk heeft bepaald dat in 2030 35 TWh duurzame energie moet worden opgewekt. De regionale overheden bepalen hoe, met wie en waar dit ingevuld wordt (zoekgebieden). In de RES worden – kort gezegd – keuzes gemaakt waar in de regio NHZ zonnepanelen-parken en windmolens geplaatst worden.

Daarnaast geeft de RES inzicht in aanbod van duurzame warmtebronnen, de warmtevraag van de gebouwde omgeving, de daarvoor benodigde energie-infrastructuur en een voorstel voor een verdeelsleutel van warmte (Regionale Structuur Warmte).

Er is geen kwantitatieve opgave per regio bepaald, alleen een landelijke opgave.

Nederland is opgedeeld in 30 zgn. RES-regio's. Beemster valt binnen de regio Noord Holland Zuid (NHZ). De regio strekt zich uit van IJmuiden tot Hilversum en van Beemster tot Haarlemmermeer en omvat 30 gemeenten, 1 provincie en 2 waterschappen.

Registratienummer: 1488079

Onderwerp: Startnotitie Regionale Energiestrategie Noord Holland Zuid

Naast de betrokkenheid van overheden, moeten ook de netbeheerders, maatschappelijke partners (zoals energiecoöperaties), het bedrijfsleven en waar mogelijk bewoners betrokken worden bij de RES. Het doel hiervan is, dat er al zoveel mogelijk draagvlak is voor de zoekgebieden voor opwek van duurzame energie die opgenomen worden in de RES. De regio Noord Holland Zuid is opgedeeld in de zes (reeds bestaande) deelregio's. Deze deelregio's doorlopen allen een eigen proces om te komen tot een (concept)deel-RES. De provincie Noord Holland coördineert vervolgens het programma om te komen tot een RES NHZ (de optelling van de 6 deel-RESsen).

Oplossingsrichtingen:

De "Startnotitie RES NHZ, samen op zoek naar kansen voor de regio" vormt de start van het proces om te komen tot een RES. In de deelregio Zaanstreek Waterland is de afspraak gemaakt dat deze Startnotitie ter vaststelling aan de gemeenteraden wordt aangeboden.

Het doel van de startnotitie is om goede afspraken te maken aan de voorkant van het proces, zodat kan worden voldaan aan de planning die is opgenomen in het Klimaatakkoord:

- Vóór juni 2020 moet de concept-RES worden vastgesteld. De concept RES bevat zoekgebieden voor de opwek van duurzame energie. Alle 30 opgeleverde concept-RESsen worden door het Planbureau voor de Leefomgeving doorgerekend. Indien de 30 concept-RESsen niet optellen tot de landelijke doelstellingen van 35 TWh, dan volgt een landelijke verdeling van de resterende opgave.
- Vóór maart 2021 moet de RES 1.0 door de gemeenteraad worden vastgesteld, zodat de RES tijdig verwerkt kan worden in het omgevingsbeleid. Vervolgens kunnen voor 2026 de benodigde vergunningen voor de ruimtelijke inpassing worden afgegeven (zodat in 2030 de projecten gerealiseerd zijn).

De startnotitie heeft een vrij technisch karakter. Er worden kaders vastgesteld voor het proces om te komen tot de RES NHZ binnen de hierboven geschetste planning.

De opgave, leidende principes, de programma organisatie & financiering en het procesontwerp, zijn opgenomen in de Startnotitie. Hieronder volgt een korte beschrijving van deze onderwerpen. Daarna wordt nog ingegaan op de deelregio Zaanstreek-Waterland en de gemeente Beemster in de Startnotitie RES NHZ.

De opgave

De regio NHZ committeert zich via de Startnotitie aan een regionaal aandeel van de landelijke opwek-opgave (35 TWh). In de regio NHZ wordt gestreefd naar extra invullingen van opwek, omdat zoekgebieden mogelijk nog afvallen. Er is geen verdeelsleutel van de landelijke opwek-opgave, in de regio NHZ is voorafgaand aan het opstellen van de RES geen streefcijfer voor de opgave bepaald.

In de Startnotitie wordt in beeld gebracht, hoeveel duurzame energie in de regio NHZ reeds wordt opgewekt en waarvoor subsidie (SDE) is beschikt cq verleend.

Registratienummer: 1488079

Onderwerp: Startnotitie Regionale Energiestrategie Noord Holland Zuid

Als alle projecten doorgaan, wordt in NHZ voor 2030 1,015 TWh duurzame energie opgewekt. Hiervoor moeten wel alle projecten waarvoor een SDE vergunning is aangevraagd, doorgang vinden (in de praktijk blijkt dit niet altijd het geval).

Leidende principes

De belangrijkste leidende principes voor RES NHZ zijn:

- Uitwerking in zes deelregio's
- Opgave van de klimaattafels mobiliteit, industrie en landbouw & landgebruik worden niet uitgewerkt in de RES;
- De regio committeert zich aan het regionale aandeel van de landelijke opwek opgave;
- Beschikbare warmtebronnen en de potentiële warmtevraag worden op een logisch, efficiënte en betaalbare wijze gekoppeld;
- Streven naar ruimtelijke kwaliteit;
- Streven naar kosten efficiency;
- Streven naar maatschappelijk draagvlak, door o.a. maatschappelijke participatie in opwek (minimaal 50% in lokaal eigendom).

Programma organisatie & financiering

In de startnotitie staat de programma organisatie beschreven. 30 gemeenten, de provincie Noord Holland, twee waterschappen en de netbeheerders zijn vertegenwoordigd in deze programma-organisatie. De provincie Noord Holland treedt op als coördinator .

Voor de programma-organisatie is zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande regionale samenwerkings-verbanden. De regio Noord Holland Zuid is opgedeeld in zes (reeds bestaande) deelregio's. Iedere deelregio stelt een eigen RES op. Beemster is onderdeel van de regio Zaanstreek Waterland.

Alle deelRESsen bij elkaar, vormen de RES NHZ.

Op bestuurlijk niveau is een stuurgroep geformeerd, en op ambtelijk niveau zijn de opdrachtgevers (gemeentesecretarissen) vertegenwoordigd in de opdrachtgeversgroep.

Daarnaast is een ambtelijke projectgroep geformeerd voor de RES NHZ.

De provincie treedt op als financieel trekker voor het programma RES NHZ. Voor de organisatie van de RES NHZ is voor drie jaar budget beschikbaar vanuit het Klimaatakkoord. Dit wordt na de ondertekening van het Klimaatakkoord beschikbaar gesteld.

Procesontwerp

Het proces voor de RES NHZ is onderverdeeld in vier stappen:

1. Het in beeld brengen van de huidige situatie en potentie van de regio's;
2. Het uitwerken van scenario's;
3. De lokale verrijking;
4. Het aggregeren tot een bod (de RES NHZ).

Registratienummer: 1488079

Onderwerp: Startnotitie Regionale Energiestrategie Noord Holland Zuid

DeelRES Zaanstreek-Waterland

Binnen de programma-organisatie stelt iedere deelregio een zgn. deelRES op. Uiteindelijk vormen deze deelRESsen gezamenlijk de RES NHZ. Het proces wordt gefaciliteerd door de provincie. Alle regio's doorlopen bovengenoemd stappenplan.

De regio Zaanstreek-Waterland is reeds gestart met het opstellen van haar bijdrage aan de RES NHZ. Dit wordt gefinancierd uit regionale gelden die zijn vrijgekomen door het opheffen van de Stadsregio Amsterdam (zie uw besluit over "Middelen regionale activiteiten Zaanstreek-Waterland o.b.v. de Samenwerkingsagenda" van 7 mei 2019, kenmerk 1474508). In de komende tijd worden de processen van de deelregio's binnen de RES NHZ gesynchroniseerd. Daarna gaan we met de raad in gesprek over de resultaten (concept RES).

Beemster in de Startnotitie en de RES

Nagegaan wordt, welke mogelijkheden in Beemster zijn voor de opwek van duurzame energie, mede gelet op de Werelderfgoed-status en bestaande beleid.

De bestaande (agrarische) grote dakoppervlakken bieden kansen om duurzame energie op te wekken.

Meetbare doelstellingen:

Het RES proces in de regio NHZ kent verschillende momenten van besluitvorming:

- Startnotitie: Deze ligt nu voor en vormt de start van het proces om te komen tot de RES.
- Concept-RES: moet 6 maanden na de formele ondertekening van het Klimaatakkoord worden vastgesteld. De concept-RES bevat (deels) besluiten die behoren tot de bevoegdheid van de gemeenteraden. In de landelijke richtlijn wordt echter uitgegaan van besluitvorming door de colleges.
- RES 1.0: Deze wordt 18 maanden na ondertekening van het Klimaatakkoord vastgesteld door de gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het waterschappen. In de RES 1.0 worden concrete zoekgebieden aangewezen.
- Uitvoering van de RES: Na vaststelling van de definitieve RES 1.0 wordt de ruimtelijke opgave van de RES opgenomen in de provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies en omgevingsplannen. Hier zal ook besluitvorming over plaatsvinden. Op basis hiervan kunnen omgevingsvergunningen worden verleend. Het streven is dat in 2025 alle vergunningen zijn verleend voor de uitvoering.

Het bovenstaande geeft aan dat landelijk (door VNG, het Rijk en andere partners bij het Klimaatakkoord) voor korte termijnen is gekozen en – in de eerste inhoudelijke fase van de totstandkoming van de RES – een zeer beperkte rol voor uw raad. Ons college betreurt dat, maar moet werken met de processen die zijn opgesteld. Wij hebben er op aangedrongen dat in de regio Zaanstreek-Waterland het tempo hoog gehouden wordt, zodat wij de raad zo veel mogelijk in positie kunnen brengen. Onze voorkeur gaat er naar uit dat we de concept-RES aan de raad kunnen voorleggen, in plaats van de raad daarover alleen te informeren. In onze deelregio wordt dit onderschreven.

Registratienummer: 1488079

Onderwerp: Startnotitie Regionale Energiestrategie Noord Holland Zuid

Vanuit onze positie in de bestuurlijke stuurgroep RES-NHZ zullen we ook op dat niveau blijven aansturen op een versterkte positie van de raad. De tijd zal leren of daartoe ook echte mogelijkheden bestaan.

Financiële consequenties/risico's:

In het Klimaatakkoord is aangegeven, dat voor de organisatie van de RESsen gedurende drie jaar (2019 tot en met 2021) jaarlijks budget beschikbaar wordt gesteld voor de ondersteuning van de regio. Dit geld komt terecht bij de provincie Noord Holland. Het hierboven beschreven proces wordt met deze bijdrage door de provincie gefaciliteerd.

Van de gemeenten wordt verwacht dat zij hiervoor haar eigen ambtelijke capaciteit inzet, het is nu echter nog onduidelijk hoeveel capaciteit dit daadwerkelijk vraagt. In de begroting 2020-2023 is aangegeven dat in 2020 de consequenties van de uitvoering van het klimaatakkoord voor de gemeente Beemster duidelijk worden. Hiervoor wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin budget en capaciteit dient te worden gealloceerd.

Communicatie:

Communicatie en participatie is een belangrijk onderdeel van het proces om te komen tot een RES. Na de vaststelling van de startnotitie en de ondertekening van het Klimaatakkoord (naar verwachting oktober-november) wordt de participatie en communicatie opgestart en verder vormgegeven.

Een van de manieren om meer maatschappelijke betrokkenheid en eigenaarschap te organiseren, is het streven naar 50% lokale eigendom van projecten voor wind- en zonne-energie op land, waardoor de opbrengsten van de projecten terug vloeien naar de lokale gemeenschap.

Monitoring/evaluatie:

De raad wordt gedurende het proces op de hoogte gehouden via (regionale) bijeenkomsten, brieven en gesprekken.

Voorstel:

De bij dit voorstel behorende "Startnotitie RES NHZ, samen zoeken naar kansen voor de regio" vaststellen.

burgemeester en wethouders van Beemster,

A.J.M. van Beek
burgemeester

H.C.P. van Duivenvoorde
secretaris

Bijlagen:

- raadsbesluit
- startnotitie RES NHZ, samen zoeken naar kansen voor de regio, versie 24 mei 2019 definitief.

Registratienummer: PM

Onderwerp: Startnotitie Regionale Energiestrategie Noord Holland Zuid

De raad van de gemeente Beemster,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 24 september 2019,

B E S L U I T:

De "Startnotitie RES NHZ, samen zoeken naar kansen voor de regio" (versie 24 mei 2019, definitief) vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad d.d. 15 oktober 2019

A.J.M. van Beek
voorzitter

M. Timmerman
griffier